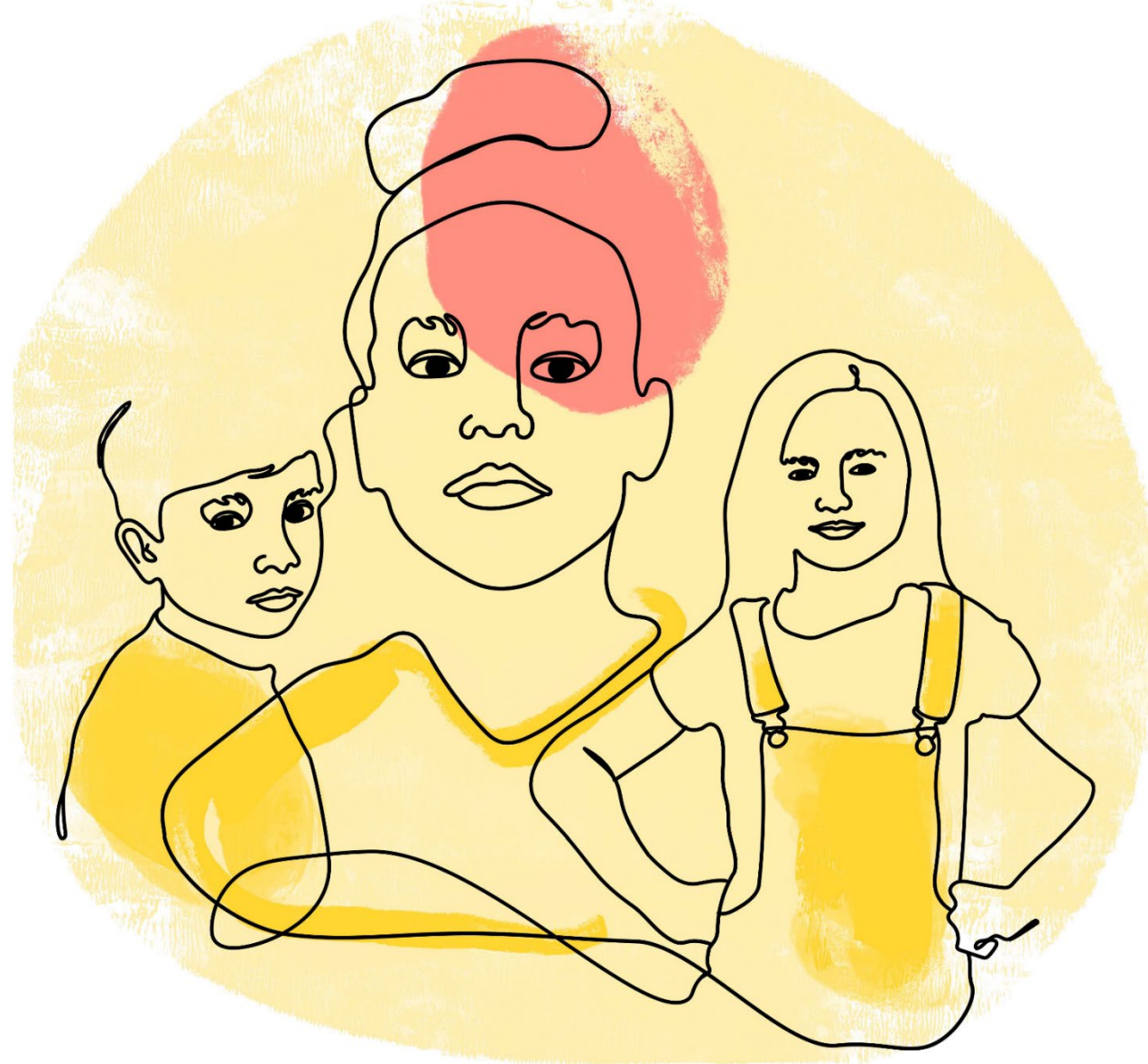

Barnombudsmannens uppdrag enligt lag och instruktion

- Företräda barns och ungas rättigheter och intressen enligt barnkonventionen.
- Driva på genomförandet och bevaka efterlevnaden av barnkonventionen samt föreslå lag- och författningsändringar.
- Bilda opinion och delta i den allmänna debatten.
- Samla och sprida kunskap och statistik.
- Följa den internationella utvecklingen.

Avgränsningar i uppdraget

- Enda ombudsmannen som **inte** kan driva enskilda fall.
- Utövar ingen tillsyn.
- Kan ej besluta om disciplinära åtgärder.
- Särskilda befogenheter.

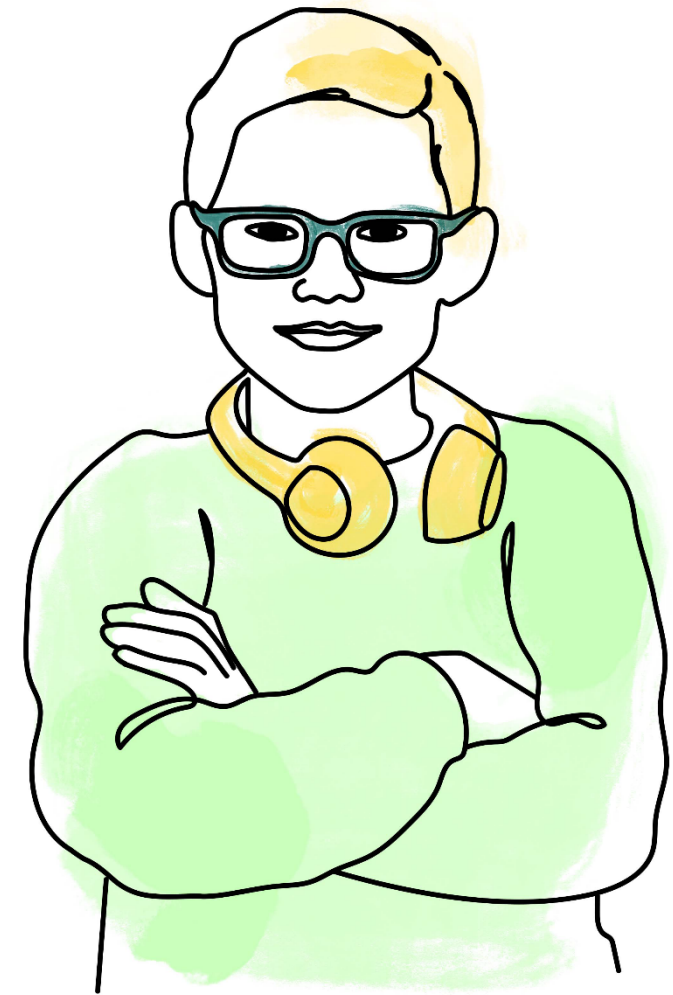
Blir det nån skillnad
- eller säger vi det här helt i onödan?

Barnkonventionen
gäller alla barn som
vistas i Sverige.

Utmaningar - från förra året

- Sverige inte förberett kring barns rättigheter i en samhällskris.
- Brister i tillgång till information och med delaktighet i stort under pandemin.
- Stora regionala skillnader.

Om rapporten

Utgångspunkt har varit att undersöka hur barns rättigheter i vardagen efterlevs och där rättigheterna behöver stärkas.

Tre nedslag:

- Delaktighet i skola och utbildning
- Delaktighet i övergripande kommunala beslut
- Rätten till en trygg bostad

Tre källor:

- Enkät till kommuner
- Samtal med offentlig, privat och frivillig sektor
- Samtal med barn

Samtal med offentlig, privat och frivillig sektor

- Samtal om barnets rättigheter utifrån sakområdena bostad och skola.
- Representanter från offentlig, privat och frivillig sektor.
- Samtal om hur barnets rättigheter efterlevs och tillämpas samt vilka utmaningar som finns och vilka förändringar aktörerna anser behöver ske.

Bostad:

- Barnen syns inte i bostadsfrågor.
- Ingen vet hur många barn som lever i hemlöshet.

Skola:

- Delaktighet är inte integrerat i skolans arbetssätt.
- Saknas systematik och långsiktighet.
- Stora skillnader mellan skolor.

Barns rätt till en trygg bostad

- Målet måste vara att alla barn har en permanent bostad.
- Ingen vet hur många barn som befinner sig i hemlöshet eller otryggt boende.
- Utan kunskap om hur många barn det rör sig om och varför de lever i hemlöshet är det svårt att sätta in rätt åtgärder för att komma åt problemet.

Barns rätt till en trygg bostad

- Utred hur en nollvision för barn i hemlöshet kan uppnås.
- Inför krav på tillgång till barnanpassade akutboenden.

*Det är som att ha skyggglappar.
Man sitter alltid på nålar.*

*Ibland orkade man inte packa upp grejerna
mellan alla flyttar. Man bara lät det stå i
kartongerna. Datorn var väl det enda jag
orkade packa upp egentligen och sedan
hade jag kläderna i en väska. Eller två
väskor, en väska för smuts och en för rena
kläder.*

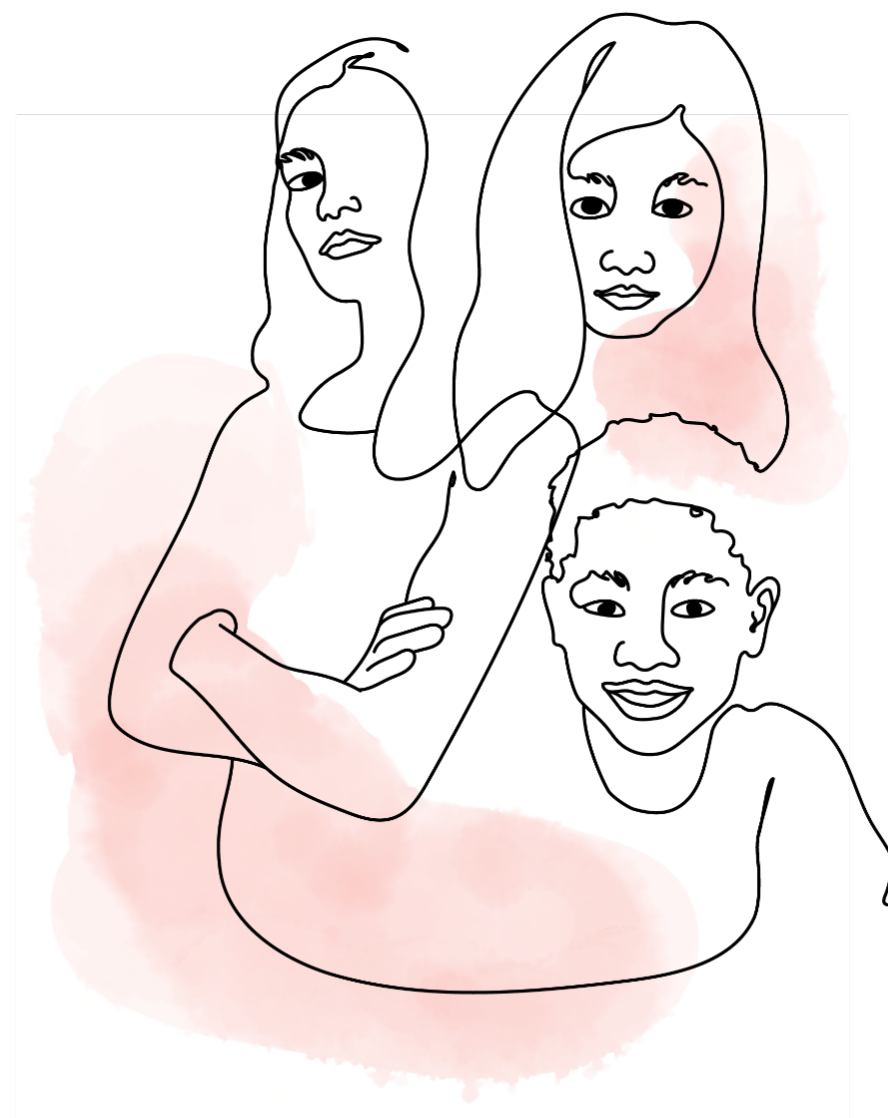

Samtal med barn

- Drygt 250 barn och unga i åldern 6-15 år.
- Samtalen hölls i sex kommunala skolor i tre slumpmässigt utvalda kommuner.
- Hur möjliggörs barns delaktighet och inflytande i skolan och i samhället?

Resultat:

- Vill vara med och påverka i undervisningen och skolans verksamhet.
- Anpassade former utifrån barnets förutsättningar.
- Rätten till information och återkoppling.

Barns rätt till delaktighet i skolan

Skolan, vars hela verksamhet och uppdrag är till för barn, är en plats där rättigheterna i barnkonventionen måste prioriteras.

- Uppdrag att både förmedla och genomföra de mänskliga rättigheterna.
- Delaktigheten viktig inte bara för barnet utan samhället i stort.
- Forskningen visar på samband mellan delaktighet och goda studieresultat.
- Viktigt med olika former för delaktighet.

Barns rätt till delaktighet i skolan

- Inför tydliga krav på skolans huvudmän att bedriva ett strukturerat och systematiskt delaktighetsarbete.

Vi har ett elevråd och jag skulle vilja vara med men jag känner ju ingen där.

Men det är ju omöjligt att tänka att man kan lära en sjuåring på samma sätt som en fjortonåring. Det är som att säga att en femåring ska lära sig pi. Det går inte. Man får anpassa, liksom hur man lär ut sakerna och informerar efter hur eleverna är liksom.

Enkät till kommuner

- Enkät till samtliga 290 kommuner – svarsfrekvens 62 procent (180 kommuner).
- Målgrupp: stabschef eller liknande på den kommunövergripande förvaltningen. Respondenterna inkluderade bl.a. strateg, kommunchef/-direktör och kanslichef.

Utmaningar

- Majoriteten saknar rutiner och arbetssätt för att tillgodose barns rätt till information inför övergripande beslut.
- Grundläggande förutsättningar saknas för barns delaktighet i de flesta kommuner.
- Hälften anger att prövningar av barnets bästa görs inför övergripande beslut - vilket fodrar att barn blir hörda och görs delaktiga.
- Kommunerna har stort behov av stöd, t.ex. erfarenhetsutbyte, metodstöd, kunskaps- och kompetensutveckling.

Barns rätt till delaktighet i kommunen

För att barnkonventionen ska få genomslag på kommunal nivå krävs förutsägbarhet, systematik och rutiner för barns deltagande.

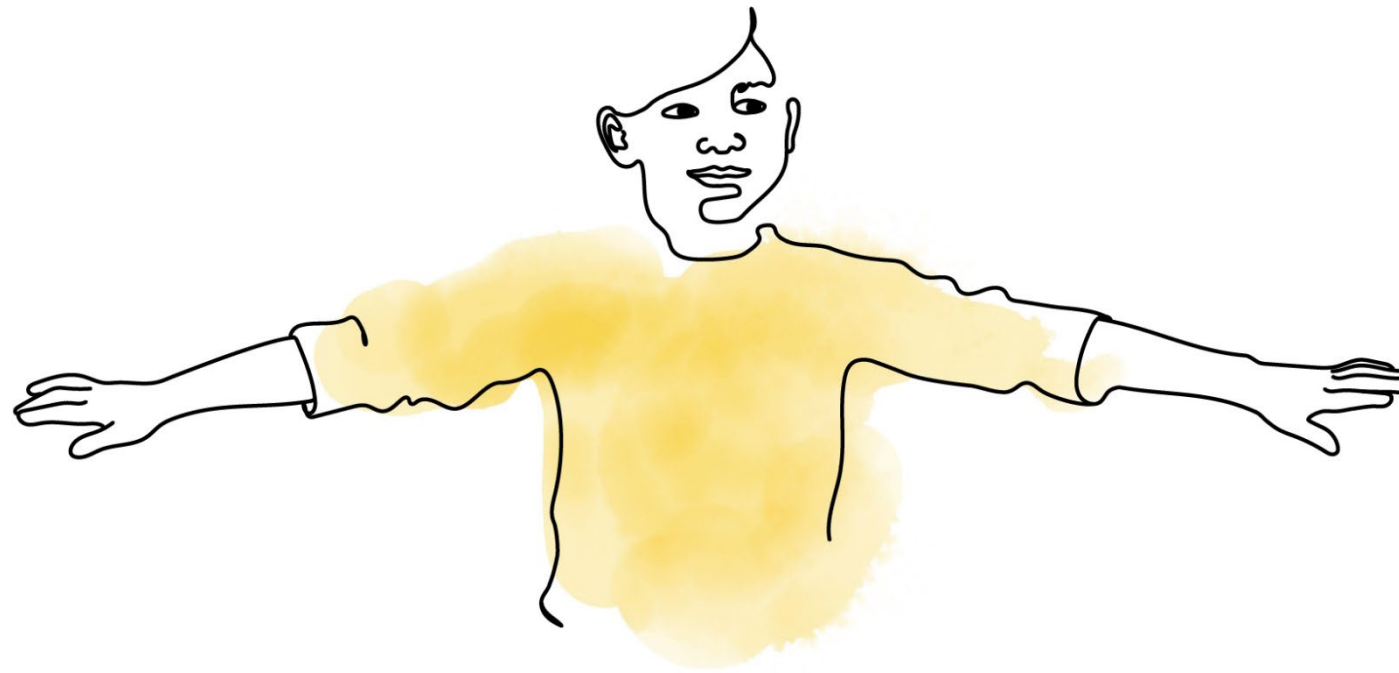
- Förtydliga kommunernas ansvar för att bedriva ett systematiskt delaktighetsarbete.
- Skärp kommunernas ansvar för att göra bedömningar om barnets bästa vid beslut i enskilda ärenden som rör barn.

Jag kan nästan tycka att ibland känns det som att en vuxen röst kan nästan vara hundra små barnröster. Ja, för att man lyssnar mer på de vuxna. [...] För att vuxna är typ mer mogna och har rätt åsikt jämfört med barn som inte vet lika mycket.

Det är ju mer saker som liksom bestäms åt oss och sen måste vi bara anpassa oss efter det.

Tack för att ni lyssnade!